

Predikan

Fastlagssöndagen 2011, årg. 3

Psalmer: 135, 137, 143, 700:1, 45, 38b.

Pär-Magnus Möller

Vid de stora judiska festerna i Jerusalems tempel offrades emellanåt tusentals djur. Templet flöt av blod och varma dagar var doften outhärdlig. Den stora mängden blod transporterades i underjordiska rörledningar till templets fyra hörn. Där sprutade blodet ut ur murarna. Denna, för oss markabra, händelse uppfattades som ett tecken på Guds stora kärlek – Guds nåd forsade ut från templet. Hur tänkte man? Jo, allt det blod man såg flöda ur templet skulle egentligen vara människoblod eftersom det var människorna som vänt sina hjärtan bort från Gud och det var människorna som dag efter dag bröt Guds bud och missbrukade det förbund som folket och Gud hade slutit med varandra. Det skulle alltså egentligen ha varit människors blod som sprutade ut ur templet – men Gud hade av nåd gått förbi rättvisan och erbjöd en alternativ väg; djuren skulle tillsvidare få bära människans syndabörda och så oskyldigt ta på sig konsekvensen av människans synd; nämligen döden.

Med detta som bakgrund börjar Jesus i dag sin sista vandring upp mot Jerusalem. Han vet vad som väntar, han vet vilken som är hans stora uppgift.

Lärjungarna hade under de två senaste åren lärt känna Jesus väl – i alla fall väl nog för att förstå att han var Guds son. ”Du är den levande Gudens son” hade de sagt. Lärjungarna hade sett undren och tecknen. De hade sett människors liv verkligen förändra och förvandlas i Jesu närhet. Lärjungarna hade lyssnat till Jesu undervisning och fört otaliga samtal med honom - men en sak hade de ännu inte riktigt förstått: att Jesu egentliga strid och seger inte skulle vara en seger över rommarna, inte ens över de styrande judarna i Jerusalem. Det skulle heller inte bli en religiös seger för det judiska folket – utan det som väntade var en gigantisk strid och seger över djävulen själv, över ondskans rike – över all synd genom alla tider. Det perspektivet var nog förstort för lärjungarna att greppa då Jesus började sin vandring upp emot den heliga staden. Jesus själv skulle snart gå in i rollen som Guds offerlamm för alla världens synder genom alla tider. Jesus skulle bli det ultimata och slutgiltiga offret som gjorde alla andra offer onödiga och intetsägande. Gud själv skulle ta på sig straffet för all världens djävulskhet och synd för att börja på nytt i ett nytt rike.

Visst kan man förstå att lärjungarna inte greppade detta helt ut när de startade vandringen upp mot Jerusalem. Visserligen hade de otaliga gammaltestamentliga förebilder – Abraham och Isak, t ex, där Gud i sita stund befriar Isak och Abraham från det fruktansvärda offret och säger att Gud skall utse ett annat offer – kunde de ana att det andra offret var Jesus. De hade också profetiorna om den lidande tjänaren, alla offerlagarna, självaste templet i sig –

allt talade ju om Jesus – men lärjungarna var ännu blinda – för vem kan förstå något sådant som de snart skulle få vara med om? De skulle få se Guds kärlek på ett sätt se aldrig kunnat föreställa sig.

När vi som kyrka talar om Guds kärlek så talar vi om denna totalt annorlunda kärlek – den som tydligaste förebild har det blödande templet och Jesu död på korset. Detta är bakgrunden till den kärlek som vi kallar Guds. När vi säger att Gud är kärlek så handlar det just om denna kärlek som går förbi alla känslostormar och all sentimentalitet för att totalt tillintetgöra ondskan och sveket med blodet från Guds blödande fadershjärta.

I vår tid har vi väldigt svårt att förstå denna kärlek. Vi lever i en efterromantisk tid där begrepp som kärlek upphöjs till något känslostormande sentimentalt. När denna kärlek skall landa i våra hjärtan blir kärleken ofta bara något slags tal om att vi skall vara snälla mot varandra eller att vi skall arbeta för rättvisa och godhet – eller hänge oss bortom allt förstånd. Men den kärlek Gud uppmanar oss att älska våra fiender eller varandra med är betydligt större än så – vi är kallade att älska varandra och våra fiender med den försonande kärleken – den kärlek som är villig att ge sitt liv för att Guds kärlek skall bli synlig i den andres liv.

Ytterligare en fördom vi har om Guds kärlek är att den är gränslös i den betydelsen att den är utan gränser. Guds kärlek är förvisso oändlig, den tar aldrig slut – men den är varken liberal toleranter i dagens betydelse eller utan gräns. Vi behöver bli påmind om det eftersom vi kristna så ofta får stå till svars för allt det som människor inte tycker är kärleksfullt och som kristen tro ändå påstår. De som beskriver Guds kärlek som den totala gränslösheten har väldigt svårt att förstå både templets gigantiska strömmar av blod eller Jesus offer. Om Gud nu är gränslös kärlek – varför behövde han då offra sin son? frågar de. Men med den frågan ställd har de sagt att de inte förstått vad Guds kärlek egentligen är.

Tankefelet uppstår då vi först definierar vad vi nutidsmänniskor säger är kärlek och därefter försöker fästa den etiketten vid Gud. När detta inte går blir vi förvirrade. Grundproblemet är då som så ofta att vi tar vår utgångspunkt i oss själva – egocentriciteten är ju vår tids stora sjukdom i alla sammanhang. Istället måste vi ju ta vår utgångspunkt i Gud och hans handlade för att förstå vad Guds kärlek är – den kärlek som offrade allt på Golgata kors. Vi behöver bli påmind om att det ju inte är vår kärlek vi skall förkunna för världen utan Guds kärlek – och den som skådar in i denna kärlek och den som håller sin blick fäst på Jesu offer på Golgata kors – den människan blir hel och helad – liksom Israels folk blev friska från sina ormbett i öknen då de såg upp mot kopparormen Gud befallt att de skulle tillverka.

Guds kärlek är alltså något annat – något nytt – något som, om vi fäster vår blick vid den och lever av den, fullständigt förvandlar våra liv.

Att leva i Guds kärlek är att öva den och dela den tillsammans med Jesus. Det fick de två lärjungarna Jacob och Johannes erfara då de bad Jesus om att få platserna till höger och till vänster om honom. Att vara en Jesu lärjunge är, svarar Jesus, att dela både hans kalk – dvs. Jesu lidande och hans dop som dvs. Jesu död.

Att leva i Jesu kärlek är alltså inte att vara snäll i största allmänhet och göra goda gärningar när det passar. Det är det som är så svårt att förstå för dem som ännu inte är kristna. Att leva i Jesu kärlek är att leva i något nytt – en ny skapelse. Den som sagt ja till att bli en Jesu lärjunge och som övar sig i att leva av Jesu kärlek blir denna nya skapelse. Som Paulus formulerar det: Den som är i Kristus är alltså en ny skapelse, det gamla är förbi, något nytt har kommit”.

Det nya är den relation med Gud som vi får genom Jesus. Kristen tro är alltså egentligen inte en övertygelse i största allmänhet utan ett aktivt liv tillsammans med Jesus – en levande relation med honom – ett ständigt samtal. Vår samtid tänker ofta om kristen tro att det är en slags tanke, en övertygelse, något man funderar på i stunder av religiös hänförelse eller något man försöker tolka sitt liv genom. Men sådana formuleringar håller inte när man skall förklara kristen tro. Att vara en Jesu lärjunge är att leva i en ny relation med Gud – en försonad och helad relation – och i denna relation öva sig i att vara ett vittne om Guds vilja och rike.

Nu lever vi i en värld som inte förstår vad det innebär att leva försonad med Gud. Eftersom vår samtid hela tiden ställer den enskilde individen i centrum av allting så blir egot också den utgångspunkten man tar i förhållande till Gud. Egot har den egenskapen att det inte vill vara beroende av någon, allra minst Gud. Många föreställer sig därför Gud som en snäll figur i himmelen som vakar över oss och egentligen inte har så mycket med våra liv att göra förutom då det blir svårt – då skall han ta emot våra klagomål och trösta oss. Med en sådan utgångspunkt kan man inte förstå korset eller kallelsen till lidande - och om så behövs död. Det passar liksom inte in i egots syn på sig själv som alltings mått och centrum. Egot tycker sig aldrig behöva försoning och förlåtelse.

Guds perspektiv är annorlunda. Han ser rakt igenom oss och han ser den djupa spricka som går rakt igenom våra liv och gör våra egon blinda för verkligheten, blinda för Gud. Gud agerar alltid utifrån den verkliga verkligheten – han ser kampen mellan ont och gott – han ser den verkliga strid vi står i - han känner in i sitt hjärta vad synden skapar i oss; ensamhet, ångest, rädsla och evig död. Därför sände Gud sin ende son för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha

evigt liv. Det är verkligen ett nytt och annorlunda sammanhang som Gud genom relationen med Jesus kallar oss in i när vi kallas till tro och lärjungaskap. Han kallar oss in i ett nytt rike där den störste av oss skall vara som tjänaren och den förste av oss skall vara allas slav. Ett rike där vi skall underordna oss varandra och tjäna varandra med de gåvor vi fått ta emot.

Jag är – med rätta tror jag – bekymrad för hur vi som kristna i Sverige egentligen skall klara oss när tiden är inne och vi skall följa Jesus in i lidandet och kanske döden. Hur skall vi kristna i Sverige klara oss när den yttersta tiden närmar sig? – Hur beredda är vi, hur övade är vi egentligen? Förstår vi egentligen vad Jesu kors innebär? Lever vi som den nya skapelse Gud gjort oss till – eller ser vi allting ännu från vår egen ego och är blinda för Guds perspektiv?

Jag tror ibland att vi som församlingar och som gemenskaper i Kristus har mycket att lära och mycket att öva oss på – och vi får be att den sista tiden dröjer.

På onsdag, askonsdagen, går vi in i den egentliga fastetiden – en tid då vi får öva omvändelse och pröva oss själva i rannsakan. Vi får gå till bikt, vi får prioritera om i våra liv för en tid, vi får öva solidaritet med den värld som inte lever i överflöd. Jag kan själv tycka att fastan är en lite jobbig tid ibland. Det är inte lätt att prioritera om, vi är ju vanemänniskor, vi tycker inte om när saker och ting ändras. När jag ser hos mig själv hur lätt jag ibland fuskar i fastan, hittar på förklaringar till att jag får bryta den, skapar omständigheter som legitimerar att jag gör annorlunda än jag bestämt mig – då ser jag också min oerhörda svaghet. Då slår det mig hur lite jag egentligen förmår offra för att växa i min tro. Det gör mig orolig. När de verkligt svåra dagarna kommer – består jag då i tro? Består jag i kärleken till Gud och min nästa?

I bästa fall får svagheten mig att ännu mer söka mig till Jesu nåd – i värsta fall gör den mig bara likgiltig eller uppgiven. Det är ju så lätt att glömma blodet som forsade ut ur templet, det är så lätt ta blicken från Jesu kors, hans lidande och död. Det är lätt att blunda för smärta det verkligen kostade Gud att ge mig en ny chans – ett nytt liv. Fastan är en tid då jag får öva mig att fokusera på Jesus – och på den kallelse han gett mig. Jag får bli påmind om att han gjort mig till en ny skapelse, något nytt, något världens aldrig skådat – och jag får öva mig att dela hans lidande och hans död – det lidande och den död som skänker världen liv – verkligt liv – nytt liv.

I en stunds tystnad får vi nu i rannsakan och bön komma inför honom som gick lidandets väg för att möta oss och visa vägen hem. Inför honom får vi be om kraft att genomföra vår fasta på det sätt som vi bestämt oss att göra – så att vi rätt kan pröva oss själva och växa i tro, frimodighet och trofasthet.